

Semblis phalaenoides

Storfläckig kungsnattslända

Sländor, Nattsländor

NE

NA

LC

DD

NT

VU

EN

CR

RE

Nära hotad (NT)
B2ab(iii,v)

Klass: Insecta (egentliga insekter), **Ordning:** Trichoptera (nattsländor), **Familj:** Phryganeidae (broknattsländor), **Släkte:** *Semblis*, **Art:** *Semblis phalaenoides* - storfläckig kungsnattslända (Linnaeus, 1758) **Synonymer:**

Kännetecken

Storfläckig kungsnattslända har gulvita vingar med svarta fläckar, bakvingarna har dessutom ett svart band längs bakkanten. Sländans finhåriga vingar ligger vid vila som ett v-format tak över kroppen. Kroppen är svart. Antennerna är tydligt kortare än framvingen som är 26–31 mm lång. Den enda förväxlingsbara arten i Sverige är släktingen *Semblis atrata* som är mindre, har brunfläckiga vingar och saknar band längs bakvingens bakkant. Larven blir upp till 45 mm lång, bakkroppens färg går åt rosa. Huvud, pronotum och ben har gul-rödgul grundfärg med bruna band och fläckar. Huset är upp till 70 mm långt, svagt böjt, tillverkat av tilltuggade växtdelar som är ordnade i 5–6 segment. Puppuset liknar larvhuset, men båda ändarna är tilltäppta med mossor.

Utbredning och status

I Sverige har arten en splittrad utbredning från området norr om Dalälven upp till Norrbotten. Det föreligger även ett fynd söder om Dalälven i norra Västmanland. Tidigare omfattade utbredningsområdet även Småland, Västergötland, Närke och Södermanland. Arten har påträffats i Nord- och Centraleuropa, i de norra, centrala och västra delarna av Ryssland samt i Mongoliet, Korea, norra Kina och Japan.

Ekologi

Den storfläckiga kungsnattsländans larv lever delvis gömd i sitt hus av växtmaterial och kryper ofta omkring på växtstjälkar. Larven är huvudsakligen ett rovdjur som lever av fjädermygglarver och av olika grupper av sländor, men kan också livnära sig på alger och växtdelar. Hittills har författaren endast funnit enstaka individer av denna art, samtliga i rinnande vatten. Flertalet av dessa vattendrag har varit små, sandiga/steniga och hastigt rinnande med tämligen tät vegetation av nate (*Potamogeton*), slinga (*Myriophyllum*), videört (*Lysimachia*) och starr (*Carex*). Vattnen har varit klara, humusfärgade, kyliga och syrgasrika med medelhöga pH-värden, ofta omgivna av tät och skuggande blandskog. Enligt Lepneva (1971) har arten påträffats i små stillastående eller sakta rinnande, vanligen träskliknande bäckar. Geografiskt sett ligger flertalet fyndlokaler i Sverige inom mycket försurningskänsliga marker. Här i landet har arten oftast påträffats tillsammans med nattsländan *Sericostoma personatum*, bäckbaggen *Limnius volckmari* samt dagsländorna *Baetis niger* och *Leptophlebia marginata*. Det råder stor brist på direkta studier av artens ekologi och miljökrav.

Hot

Arten hotas sannolikt av försurning och strandnära skogsbruk. Den torde dessutom skadas av syrgastärande föroreningar, grumling av vattnet samt av ändrad flödesrytmik.

Åtgärder

Vid de vatten som idag hyser arten bör man bilda blandskogsbevuxna skyddszoner längs stränderna samt undvika reglering. Vidare bör man undvika vegetationsrensning och verksamheter som leder till grumling av och/eller syrgasbrist i vattnet. Förekomst eller tidigare förekomst av arten är ett argument för kalkningsinsatser om vattnen är försurade. Öka kunskapen om artens ekologi och miljökrav.

Litteratur

- Berglind, S-Å., Eliasson, C., Engblom, E. & Lingdell, P-E. 1999. Naturligt sällsynta, hotade eller förbisedda? Nattsländorna *Semblis phalaenoides* och *S. atrata* i Sverige. *Entomologisk tidskrift*. 120: 1–16.
- Degerman, E., Fernholm, B. och Lingdell, P-E. 1994. Bottenfauna och fisk i sjöar och vattendrag. Naturvårdsverket rapport nr 4345: 143, 195.
- Gullefors, B. 2002. Sveriges nattsländor (*Trichoptera*), en provinsalkatalog med nyare fynduppgifter. *Entomologisk Tidskrift*. 123: 131-147.
- Illies, J. (ed.) (1978). *Limnofauna Europaea*. 2nd edn. Fisher, Stuttgart.
- Lepneva, S.G. 1971. *Trichoptera*. Larvae and pupae of integripalpia. Israel program for Scientific Translations. Jerusalem. 700 pp.
- Malicky, H. 1983. *Atlas of European Trichoptera*. Dr. W. Junk Publishers. The Hague-Boston.-London. 298pp.

Författare

Eva Engblom & Pär-Erik Lingdell 1995. Rev. Ulf Bjelke 2007. © ArtDatabanken, SLU 2007.